

VADERLANDER, Den, Nederlandstalige, volkse uitgave van het Frantalige katholieke Gentse blad *Le Catholique des Pays-Bas*, verscheen eerst twee-, daarna driemaal per week van 16 oktober 1829 tot 8 december 1854 en werd aanvankelijk uitgegeven door J.B. de Nève.

Den Vaderlander verscheen onder het motto: "De Belgen zyn getrouwe onderdaenen, maar zy verdragen geen slaverny" (Karel V) en voerde oppositie tegen de Hollandse taalpolitiek. *Den Vaderlander* hechtte veel belang aan de onderwijs- en godsdienstvrijheden en verweet de Hollandse overheid een antikatholiek beleid te voeren. Met 2500 abonneementen in het eerste jaar was *Den Vaderlander* een onverwacht succes. Tijdens de Belgische Revolutie speelde het blad verder in op de anti-Hollandse gevoelens en propageerde de unionistische staat België.

Na de onafhankelijkheid veranderde *Den Vaderlander* geleidelijk van strekking. De katholieke overtuiging maakte plaats voor een republikeinse, liberale gezindheid. Vanaf 1839 zocht het blad zelfs toenadering tot de Gentse orangisten, die ze tevoren hardnekkig hadden bestreden (orangisme). Als liberaal opinieblad bracht *Den Vaderlander* polemische artikels waarin de Franstalige overheersing in Vlaanderen op de korrel werd genomen. Hoewel het blad zich aanvankelijk achter de taalparticularisten schaarde, nam het onder invloed van de Gentse *De Tael is gan(t)sch het Volk* een voorzichtiger houding aan. In 1840 stond *Den Vaderlander* pal achter het *petitionnement*. Toen in 1852 het blad eigendom werd van de gebroeders Vergauwen, uitgevers van *Le Bien Public*, veranderde het opnieuw van strekking en werd katholiek. Op 8 december 1854 werd het herdoopt in *Het Vaderland*.

Den Vaderlander telde onder zijn medewerkers onder meer J.L. de Clercq (hoofdredacteur), A. Bartels, F. de Pachtere, Pieter de Baets, V.J. du Moulin en O.J. Eekma.

LITERATUUR: R. van Sint-Jan, 'Die politische Presse Belgiens', in *Zeitungswissenschaft*, jg. 14, nrs. 1-6 (1929); – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II, 1963; – E. Voordeckers, *Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers. Repertorium (1667-1914)* (IUCHG, Bijdragen 35, 1964); – A. de Volder, *Den Vaderlander (1829-1839)*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1969.

FRANK BEKE* EN GERT VAN OVERLOOP